

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvérve.
Egész évre ..... 16 h.
Negyedévre ..... 4 "
Helyben házhoz hordva.
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 "
Védék postán szállítva.
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéves
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sallágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfolyam 166. szám.

Nagyvárad.

Szombat 1915 július 24.

Hivatalos jelentés a vitéz népfelkelőkről

Közeledik a háboru első évének vége; tegnap, 23-án volt egy éve, hogy Giessler báró, belgrádi magyar és osztrák követ átadta ultimátumunkat, holnap, 25-én lesz egy éve, hogy Belgrádot elhagyta és 27-én lesz a hadüzenet évfordulója.

Egy év alatt sok minden megváltozott; de nem változott, sőt csak megerősödött az a békében annyit emlegetett, de eléggé soha sem méltányolt tény: hogy a Habsburgok trónjának nincs szilárdabb alapja a magyar nemzetnél. Német hadvezéreket kell megkérdezni, német újságokat olvasni, hogy az ember meggyőződhesse róla, mekkora értéket tulajdonít a magyar nemzet katonai erényeinek az a nép, mely Hindenburgot, Mackensent, Linsingent, Emmichet, a tengeralattjárók hőseit, annyi jeles hadvezért, milliós hadseregeket, a technika csodáit adta közös igazságos ügyünk védelmére.

A magyar nemzet nem adott, mert nem adhatott hadseregparancsnokokat; akik azonban a magyarságból hadosztály-parancsnokságig fölvihték, egy Szurmay, egy Hadffy és még több magyar tábornok: azok bebizonyították, hogy a magyar katona a hadvezér helyén is épp úgy beválnék, mint beváltak a 48-as honvédtábornokok, a Zrinyiek, Hunyadyak.

Hadseregparancsnokok helyett annál bőségesebben adtunk hadseregeket. A háboru után lehet majd igazán megállapítani, mekkora részt vett Magyarország ebben a titáni

küzdelemben. És akkor föl fogják jegyezni a magyarság érdemeit, melyeket már is őszintén, nyíltan, sőt gyakran tüntetőleg elismer a német világ.

Tegnap az osztrák-magyar hivatalos jelentés is megadta ezt a jelzést népfelkelőinknek: a vitéz magyar népfelkelők. Első ilyen hivatalos elismerés, amely eddig szokatlan volt. Egy év elteltével kezdnek hozzászokni.

Most csak leszögezzük az első

hivatalos elismerést egy év dicső küzdelmei után abban a reményben, hogy a következő háborus évben a mint a magyarság a kvótán felüli arányban veszi ki részét a küzdelemből, az elismerés is ebben az arányban fog történni. Mert hát igaz, hogy mi nem elismerésért küzdünk; de ha van áldozat és van elismerés, akkor talán nem éppen stratégiai érdek, hogy valaki csak az egyikből vegye ki a maga részét.

Azivangorodi váröv alatt

Budapest, július 23. (Hivatalos.)

Orosz hadszíntér.

Dél-Lengyelországban Wolwiniában és a Bug felső folyásánál a harc tovább folyik. A Kamionka—Strumilova—Prisztinopol—Sokal közötti Bug szakasz ellen, amelynek keleti partján néhány hidfőállást rendeztünk be, az ellenség igen nagy erőket vitt harcba. Egyes pontokon lövészárkainktól 300 lépésre küzdötte magát, másutt kézi tusára került a sor. Az oroszokat mindenütt nagy veszteségek mellett visszavertük. Sokaltól délkeletre a „Kopal” nevet viselő 10. számú tábori vadászászlóalj merész oldaltámadása alkalmával elfogott 3 tisztet és 342 főnyi legénységet.

Krubiecowtól északnyugatra a német erők jelentékenyen tért nyertek. A Bisztrica és a Visztula között József Ferdinánd főherceg csapatai az ellenséget Belzicénél és Wronowon túl vetették vissza.

A Visztulától nyugatra, a Pilica torkolatától felfelé a szövetségesek a folyamig és az ivangorodi várövig nyomultak előre. Koziniec mellett csapataink az ellenséges háttérrel még harcolnak.

Az arcvonal egyéb részein a helyzet változatlan. Höfer.

Német csapatok Varsó előtt.

Berlin, július 23. A német csapatok az oroszokat a varsói várat védő külső erődvonaltól határáig szorították vissza. A csapatok tizenkét kilométernyire állanak a vártól.

„TURUL”

cipőgyár részv.-társ.

Temesvár.

A monarchia legnagyobb cipőgyára

Vezérszerepet töltenek be

A VILÁGHIRŰ

TURUL CIPŐK

130 saját fióktelep.
900.000 pár évi gyártás
1200 munkás és alkalmazott.

Fiókraktár

Nagyvárad,
Kossuth-utca

Varsó a teljes kiűritésre készen.

Budapest, július 23. (Saját tud.) Amsterdamból jelentik: **Az oroszok minden előkészületet megtettek Varsó gyors kiűritésére. A vár erőit aláaknázták, hogy a kellő pillanatban felrobbanthassák.**

A görzi harc még tart.

Budapest, július 22. (Hivatalos.)

Olasz hadszíntér.

A görzi grófságban a csata még mindig nem ért véget. Az olaszok a görzi hídfő ellen tegnap mérsékelt tüzelést folytattak. A Monte Fagotino ellen intézett támadásokat visszavertük. A Podgora előterén százával hevernek az ellenség hullái. Csapatunk a hídfő eredeti állását kivétel nélkül birtokukban tartják. Az ellenség számos rohamának visszaverése alkalmával a dalmát Landwehr ismét különösen kitűntette magát. A doberdói fensik szélén tovább harcolunk.

A Peteano Strausina szakasz ellen a múlt éjjel az olaszok három támadást intéztek. E támadásokat visszavertük, Ép úgy meghiusult az ellenségnek ama kísérlete is, hogy Strausina és Poladzó között lövészárkainkhoz közelebb férkőzzék.

Az ellenségnek újabb előretörése Selz és Vermeigliano mellett, valamint a Monte-Kossi ellen, épp úgy, mint összes előző kísérletei, hiábavalók voltak.

Az Isonzó középső folyása mentén csak ágyuharc volt. A Krn-területen csapataink tegnap, továbbá éjjel és reggel több támadást visszavertek. A karinthiai és tiroli határterületen semmi lényeges nem történt.

Az olaszoknak a Monte Piano ellen intézett éjjeli támadása meghiusult.

Ágyutüz több helyen még tart. *Höfer.*

Varsó körül.

Bécs, július 23. Varsói lapok szerint a lakosság mindenre el van készülve. A Zien-nik Polski írja: Varsót valósággal megrázták azok a hírek, amelyek a nagy átalakulást bejelentik. A lakosság megváltoztatta rendes életmódját, a kereskedelem és ipar fennakadt. Ebben a történelmi pillanatban nem szabad önzőnek lenni és nem szabad félni a bekövetkező eseményektől, hanem minden eshetőséggel szembe kell szállni.

Róterdam, július 23. A Times írja a keleti harctér eseményeiről: Mackensen végre is rámérte az orosz centrumra azt a csapást, amelyre már régen készült. A németek rendkívül nagy jelentőséget tulajdonítanak Mackensen akciójának. Tudósítónk Varsótól Bukovináig bejárta az egész frontot és arról értesült, hogy egész német és osztrák-magyar hadseregek tüntek el és merültek fel a frontok különféle pontjain. Megfigyelései alapján arra következtet, hogy a Visztula és Bug közötti száz mérföldes szakaszon az egész háború döntő ütközete fog kezdődni. Mackensen akciója csak kezdete ennek a nagy csatának. A támadó osztrák és magyar csapatokat három német hadtesttel egészítették ki, amelyek az orosz hadsereg javával kerülnek szembe.

Döntő események küszöbén.

Zürich, július 23. A Tagesanzeigernek jelentik a keleti frontról: A július 14-én kezdődött általános offenzíva olyan arányokat öltött, amilyen támadásban még nem volt része Oroszországnak. Az új offenzíva eredménye közel viszi Európát a békéhez. — Hogyha a szövetségesek operációi sikerülnek, amiben határozottan hisznek is, akkor az oroszok ellenálló ereje erre az évre teljesen meg lesz törve és a szövetségeseknek adva lesz az a lehetőség, hogy teljes erejükkel más harctereken is kikényszerítsék a döntést. A pétervári semleges haditudósító máris azt jelenti, hogy az oroszok Brest-Litovsk mögött előkészítik hadseregük új állásait.

Az új orosz hadsereg.

Basel, július 23. A Basler Nachrichten szerint a Corriere della Sera londoni levelezője hosszú tudósítást ír a keleti óriási esá-

tákról. Ebben elmondja, hogy a németek és az osztrák-magyar hadsereg hatalmas csapásainak felfogására a Galiciából visszavonult csapatokból egészen új hadsereget alakítottak. A levelező szerint ez a legjobb hadsereg, amit Oroszország valaha kiállított. Esetleges vereségekre is számítottak előre, mert három védelmi állást létesítettek.

Bukovina határán folyik a tüzerharc.

Bukarest, július 23. Az Universul marmornicai jelentése szerint a tüzerhárc Bukovina északi részében éjjel-nappal megszakítás nélkül tart. Nyilvánvaló azonban, hogy a harcoknak csak demonstráló jellege van s hogy döntő harcok következzenek be, mindkét részen nagyobb erők megérkezését várják.

Tekintettel a várható harcokra, az oroszok a besszarábiai határról az összes zsidókat eltávolították. Ezenkívül az utóbbi napokban hetven, kémkedéssel gyanúsított zsidót letartóztattak s még többet Szibériába szállítottak.

Nehéz tüzerhárcunk Iwangerod előtt.

Budapest, jul. 23. A sajtóhadiszállásról jelentik: A szövetségesek az oroszokra Iwangerodnál gyakorolják a legnagyobb nyomást. A várat nehéz tüzerhárcunk a Visztula nyugati részéről ostromolja. Seregeink a várat nyugatról egészen körülférték. Az oroszok főerőiket a lublin—cholmi vasutvonal mellett helyezték el, ahol kézi tusára került a sor. A lublin—cholmi vasutvonal elfoglalásával az oroszok legfontosabb összeköttetése szakadna meg, mely Iwangerodot és az orosz sereg zömét az ország belsejével kapcsolja össze.

A Wilna-kerület teljes kiűritése

Budapest, július 23 (Saját tudósítónktól.) **Kopenhágából jelentik: Wilna-kerületet az oroszok teljesen kiűritették.**

Működnek a zavargók Péterváron.

Budapest, július 23. (Saját tud.) Krakóból jelentik: A Nova Reforma szerint Pétervár elővárosában Wiborgban a zavargók a német és francia gyárakat a zavargók kirabolták.

Az oroszok gyújtogatnak.

Berlin, július 23. A Berliner Lokalanzeiger írja, Libauba érkező hírek szerint, mielőtt az oroszok elhagyták Windaut, a kikötőt és a várost felgyújtották. A város nagyobb része elpusztult és az óriási tűz, a mint már napok előtt jelentették, messzire kilángolt a tengerre. A visszavonuló orosz csapatok legfőbb hadvezetőségük rendelkezésére minden községet és majorságot felgyújtanak és kirabolnak. Visszavonulásuk útja Kurlandban csupa pusztulás. A lakosságot magukkal hurcolják Oroszország belseje felé.

Orosz hivatalos jelentés.

A Magyar Távirati Iroda jelenti a sajtóhadiszállásról:

(Július 20-iki orosz hivatalos jelentés.)

Riga—Savli környékén július 19-én az ellenség tovább előrehaladt a Sagori-csoport felé. A Nyemen tulsó partján egyik ezredünk ellen Suvalkitól északra, Goubok-Rov-falu (?) mellett az ellenség részleges támadást intézett. Ezért a faluért július 14-ike óta folyik a harc. Július 18-án éjjel sikerült az erős tüzerhárc támogatott ellenségnek egyes osztagaink árkait elfoglalni. Ezeket az árkokat csak tegnap foglaltuk vissza.

A Narev-fronton helyenkint ágyuharc. Július 19-én elővédharcok. Július 18-án Novogeorgievsk erődtényé vártüzerhárc sikerrel tüzelt ellenséges oszlopok élére. A Visztula és a Bug között az ellenség folytatta támadásait a Krylov—Sokal-szakaszban. Sokal környékén az ellenség kissé meggyapapította állásait a Bug keleti partján. A Dnyeszter mentén heves harc után július 19-én mintegy ötszáz foglyot ejtettünk és öt gépfegyvert zsákmányoltunk.

A 6. magyar és osztrák hadtest foglyainak egybehangzó vallomásai megerősítik azt a hírt, hogy német katonák 500 fogoly oroszot Rawaruskánál agyonlőttek. Katonák, akik megerősítésül odaérkeztek, látták a temetőt, ahol a kivégzett orosz katonákat eltemették.

Törökország és Itália.

Lugano, július 23. Az Idea Nazionale és a Giornale d'Italia megállapítja, hogy Olaszország és Törökország egymáshoz való viszonya egyre inkább rosszabbodik. Mert a kisázsiai török hatóságok szigorúan átvizsgálják az olasz postahajókat, amelyeknek utasai sok kellemetlenségnek vannak kitéve a ki- és beszállásnál, megszüntették a Szíriába és Palesztinába való hajóközlekedést.

Az ottani olasz bevándorolt lakosság és a konzulok amerikai hajókra szálltak. Bár a

diplomáciai viszony megszakítása nincs küszöbön, a Törökországban lévő olasz konzulokat mégis visszahívták, nehogy támadások ériék őket. Jelenleg Szmirnában, Aleppóban és Adanában még tízezer olasz alattvaló tartózkodik, akiknek sorsa nem ismeretes.

Szabadkőműves uralom Rómában.

München, július 23. A M. Augsb. Abendztg. római levelezőjének egy hetven éves olasz prelátus részleteket mondott el arról az üldözésről, amelynek a klérus Olaszországban az egyházellenes izgatók részéről ki van téve. A prelátus a többi közt ezt mondta:

— A néptömegekben ébren tartják a legvadabb ösztönöket és a leggonoszabb hiszterizmusokkal táplálják. Jaj annak a papnak, akit valami bosszúálló ember, mint németbarátot följelent. Ettől a pillanattól kezdve nem biztos az élete, sem a lakásán, sem az utcán, de még a templomban sem. A Szan Lorenzó-negyedben és a Monte Testacciohoz közel lévő egyik kis kápolnában olyan emberek, akik különben lábukat soha templomba be nem tették, a sekrestyéből és az oltár mellől elhurcolták a papokat, mint gonosztevőket végigcipelték őket az utcákon anélkül, hogy a rendőrség közbelépett volna. Más esetben papok a legtarthatatlanabb vád alapján abba a gyanuba kerültek, hogy lázadást prédikálnak hiveiknek. Ezeket a lelkészeket éjjel kicipelték lakásaikból és bár testileg teljesen alkalmatlanok voltak, a kaszárnyában katonaruhába bujtották. Így történt, hogy jó barátom, egy negyven éves pap, aki szervi szívbetegsége miatt itt Rómában a pályaudvarhoz menet katonaruhában, egy nappal elutazása előtt meghalt. Egy másik lelkész társam, aki harmincnyolc éves volt és akit szintén besoroztak, bár mellbajos, csak két napig tartotta ki a gyakorlati tén. Mikor vad altisztek ütlegelték, kilehelte lelkét. Ezer hasonló dolog történik ma nemcsak Rómában, hanem egész Olaszországban. A legborzasztóbb azonban az, hogy a szerencsétlen papokon nem is tudunk segíteni. Elfogják őket és olyan helyekre szállítják, ahol nem is tudjuk őket felfedezni. E szánalomraméltó áldozatok után való kutatásunk teljesen eredménytelen. Mi lesz ennek az izgatásnak a vége? — kérdezem mindennap. — A leggyalázatosabb gonosztevők összeirták a nekik nem tetsző papoknak névsorát és a kormány szabadjára engedi ezeket az elemeket. Aki közülük nem áll a háborús-párt mellé, azt üldözik és kiszolgáltatják az utca gonosztevőinek. De a leggonoszabb dolog még csak ezután fog megtörténni. A nép széles köreiből még mindig biznak Olaszország győzelmében. De azok, akik ebben a győzelemben már nem akarnak hinni, már ma is a Vatikánt teszik felelőssé Kadorna ur kudarcáért. Szánt szándékkal terjesztik azt a hírt, hogy sok száz kém összeköttetésben van a Vatikánnal és ezzel a híreszteléssel rohamra akarják izgatni a tömeget a Vatikán ellen, mihelyt bekövetkezik a végzet.

A szerb trónörökös, Pasics és Putnik tanácskozása.

Szófia, július 23. Nisből jelentik: Sándor trónörökös, Pasics miniszterelnök és Putnik vajda, a szerb vezérkar főnöke, tegnap három órás tanácskozást tartott, amely után Pasics minisztertanácsot hívott össze.

A bolgár hadgyakorlatok.

Berlin, július 23. A nagy bolgár hadgyakorlatok Nevrokopnál, Uj-Bulgáriában Ferdinánd király főparancsnoksága mellett megkezdődtek. A hadgyakorlatokra Törökország két tisztet küldött.

Varsóhoz közelebb nyomultunk.

Sikerek a Champagneban.

Berlin, július 23. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

Soucheztól északra és délnyugatra az ellenség éjszakai kézi gránát támadásait visszautasítottuk.

Champagneben Perthes vidékén nagy kiterjedésű robbantásokat végeztünk és a robbantási tölések széleit megszálltuk. A Bois de Pretrében meggyújtottuk a franciák egy éjjeli előretörése.

A Vogézekben tovább folyik a harc. Münsterből északra a Lingekopf-Barrenkopf vonal ellen intézett támadást heves közelharc után a bajorok és a mecklenburgi vadászok állásaink előtt és állásainkban visszaverték. Eközben 2 tisztet és 64 alpesi vadászt elfogtunk. A Reichackerkopfon is eredménytelenül támadtak a franciák.

Meceral mellett kivetítettük őket egy előre-tolt állásból, amelyet azután veszteségek elkerülése céljából tervszerűen kiürítettünk. Thiacourt és a Maas és Mosel között fekvő más helységek többszöri lövetésére válaszul

tüzérségünk tegnap Pont a Moussont tűzállá vett.

Repülőink megtámadták Champagneban a St. Hilairei vasut-háromszöget és az ellenséges repülőket visszavonulásra kényszerítették.

A geradmeri kaszárnyára is dobtak bombákat. Conflans felett légi harcban egy ellenséges hadi repülőgépet megsemmisítettünk.

Keleti hadszíntér.

Kurlandban folytonos harcok között követjük a kelet felé hátráló oroszokat. E harcban tegnap 6550 orosz elfogtunk és 3 ágyút, sok lőszerkecsit és tábort konyhát zsákmányoltunk. A Narev és a varsói hidfőállás felé seregeink közelebb nyomultak.

Rosan előtt Miluny falut és a Sygi-i erődöt szuronyrohammal elfoglaltuk.

Utóbbi helyen 290 orosz elfogtunk.

Az oroszok nowogeorgiewszki éjjeli kitérési meggyújtottak.

Ujabb siker Ivangorod alatt.

Délkeleti hadszíntér.

A Visztula nyugati partját Janoviectól (Kazimiewtől nyugatra) Granicáig megtisztították az ellenségtől.

A Kazimiertől délkeletre elterülő erdőszéleken orosz hátrédekkel még folyik a harc.

A szövetséges csapatoknak a Visztula és a Bug között sikerült az ellen-

ség szívós ellentállását különböző pontokon megtörni és ott visszavonulásra kényszeríteni. Az oroszok véres veszteségei rendkívül nagyok.

Legfelsőbb hadvezetőség.

(Lingekopf és Berenkopf 3-4 kilométernyire vannak Münsterből. Grenicon 10 kilométernyire van Ivangorodtól délre. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az olasz király Románia segítségét várja.

Budapest, július 23. (Saját tud.) A Novoje Vremja jelenti: Az olasz király a cárnak levelet küldött, amelyben sürgősen javasolja, hogy engedményeket tegyen Romániának, mert beavatkozása az antant javára feltétlenül szükséges.

Kaulbars tábornok a cár parancsával Nikitához utazott.

Köln, július 23. A Köln. Ztg.-nak a holland határról érkezett jelentése szerint a Tydenk Bukarestből ezeket jelentik: Szófiából az a jelentés érkezett ide, hogy Kaulbars tábornok, aki a cár megbízásával a montenegrói királyhoz utazott, fel fogja világitani a királyt, hogy Szkutarit haladéktalanul ki kell üríteni, mert Olaszország ezzel a kivánsággal fordult a hármasszövetség államaihoz.

Az orosz követ Nisben.

Trubeczkoj Sándor herceg, miután kihallgatáson volt a cárnál, visszautazott állomáshelyére, Nisbe. Ez a fordulat nagy meglepetést keltett az összes balkáni körökben, melyek ebből arra következtetnek, hogy megszüntek azok az okok, amelyek miatt Trubeczkoj herceg hirtelen elhagyta Nist. Egyidejűleg a pétervári szerb követ is kihallgatáson jelent meg a cárnál.

Szerb béke hírek.

Rotterdam, július 23. A szerb szkupstinában Lazarevics képviselő azt követelte Pasictól, hogy Szerbia külpolitikájában teljes irányváltást eszközöljön, még pedig azon az alapon, hogy Bulgáriával egyezzen meg és Ausztriával és Magyarországgal közös békét. Pasics közölte a szkupstinával, hogy Oroszország kivánságának megfelelően beszüntette a Durazzo elleni felvonulást, habár ez Szerbiának nagyon is nehezére esett, ám meg kellett tennie, mivel nem szabad a négyesszövetség körében nehézségeket támasztani. Oroszország nem támogathatja az egyik barátot a másikkal szemben. Erre Cirkovics azt felelte, hogy Olaszországnak fel kellene áldozni albán érdekeit a balkán államok jogos igényeivel szemben. Szerbia létéért harcol, míg Olaszország hódító háborút visel.

Az antantnak nincs reménye a görög segítségre.

Budapest, július 23. (Saját tud.) Rómából jelentik: A görög intervenció reménye a minimumra süllyedt alá, mert az athéni udvar és a vezérkar németbarát.

Elsüllyedt francia tengeralattjáró.

Frankfurt, július 23. A Frankfurter Zeitung genfi tudósítója megbízható forrásból arról értesül, hogy a Joule francia tengeralattjáró naszád április 23-ika óta nem adott hírt magáról, úgy hogy a naszád kétségtelesen elsüllyedt.

Német akció várható a nyugati fronton.

London, július 23. Angol lapok katonai kritikusai polemizálnak a francia lapokkal, amelyek azt hiszik, hogy a nyugati fronton is nagyobb arányú német akció várható. Kifejtik, hogy a keleti harcok eseményei folyton újabb és újabb német csapatokat kötnek le és ezért a németek nem gondolhatnak arra, hogy az orosz harcokról csapatokat szállítsanak a francia frontra. Az angol lapok sürgetik, hogy Joffre feleljen az Argonneokban megkezdett német támadásokra.

Románia naponta száz vagon gabonát szállít.

Bukarest, július 23. Minthogy a kivitelre szent gabonának Azugától Predealig való szállítása szekerekkel nem vált be, a közmunkügyi miniszter elrendelte, hogy Predeal határállomás felé néhány vasutvonalat építsenek, hogy naponta 100 vagon kivitelre szent gabonát Predealba lehessen szállítani. Most csak 30 vagont lehet naponta Predealba juttatni. Az utépitési munkálatok körülbelül 10 napot fognak igénybe venni. Hasonló intézkedéseket terveznek Palanka határállomásnál is.

Románia hozzák csatlakozik.

Berlin, július 23. A Berliner Tageblatt jelenti: A Svenska Dagbladet értesülése szerint Románia a Dardanellák elleni hadműveletek teljes sikertelensége miatt minden valószínűség szerint végleg a központi hatalmak mellett való állásfoglalás javára fog dönteni.

A munició szállítás ügye Törökország részére.

Budapest, július 23. (Saját tud.) A Times szerint Hohenzollern herceg Bukarestben a munició szállítás megengedését kérte Törökországba. Ellenzolgáltatásul Németország átadja Romániának a háború előtt megrendelt municiót.

Török hivatalos jelentés.

Konstantinápoly, július 23. A főhadiszállás közli: E hó 20-án Ari Burnu mellett az ellenség, miután előzetesen bombákat dobott, szuronyrohamot kísérelt meg balszárnyunk ellen. Tüzelszűk megfizetelte sorainkat, mire kénytelenek voltak állásaikba visszavonulni. Kísérleteit az ellenség reggelig háromszor megújította, de mindannyiszor visszavertük és állásaikba visszakergettük, miközben súlyos veszteséget okoztunk nekik.

Sed il Bahr mellett e hó 20-án délután az ellenség két órán át eredménytelenül bombázta balszárnyunkat. A 20-ról 21-re virradó éjjel az ellenség rakéták és fényszórók segítségével torpedónaszádokról bombázta balszárnyunkat. Nem tartottuk szükségesnek, hogy a tüzelést viszonzzuk.

A 21-re virradó éjjel ütegeink Kumkale mellett hirtelen tüzelést kezdtek egy Sed il Bahr mellett lévő ellenséges tábor ellen. A tüzelés nagy robbantásokat okozott és egy ellenséges löszerraktárt felgyújtott. A tűz két óráig tartott.

E hó 21-én eredményesen bombáztuk az ellenség táborát és az ellenség tüzéségi állásait Mortoliman mellett. Az ellenség eredménytelenül viszonzta a tüzelést.

Irak front.

Az ellenség, hogy vereségeit leplezze, különitényekkel demonstrációkat kísérelt meg, amelyeket könnyen visszavertünk.

A többi hadszíntéren nem történt jelentős esemény.

Felosztják a Dardanellákat.

Berlin, július 23. A Vorwärts olaszországi értesülése szerint Miljukov kadetpárti vezér közölte egyik római újság munkatársával, hogy az entente hatalmak miként szándékoznak megoldani a Dardanella-kérdést. Az orosz politikus e tekintetben egy írott egyezményről beszélt, mely a londoni, párisi és petrogradi külügyi hivatalok közt jött létre. Az egyezmény Oroszországnak biztosítaná a tengerszoros két partját, a mögötte elnyúló akkora földterülettel, a mennyi a megerősítéshez szükséges. A Fekete-tengerhez vezető ut egyedül Oroszország hadihajói számára lesz nyitva, ellenben minden nemzet kereskedelmi flottájának szabad járása lesz a Dardanellákon.

Hasonló, bár általánosabb és bizonytalanabb formában tartott nyilatkozatot tett Szaszanov is az illető lap munkatársára előtt.

Hadi zászlószög In Memoriam.

1914-1915.

Az a titáni küzdelem, melyet Ausztria-Magyarország, hűség és nagy szövetségével, Németországgal karöltve közel egy esztendeje — mondhatni — a fél világgal folytat, annyi babért font már a diadalmas szövetséges fegyverekre, hogy az már ma is méltán bámulatba ejti e világháborúban érdekelt és nem érdekelt népeket egyaránt. S ha majd fölkel a történelem napja s megvilágítja mindazt, amit ma szorongó ellenfeleink keserű és irigy hallgatással a homályba iparkodnak temetni, — soha dicsteljesebb napokat még nem fűzött Clio a világtörténelembe.

S amikor kérdezzük, hogy mi az oka annak, hogy zászlóinkat győzelemről-győzelemre viszik katonáink, erre csak két feleletünk lehet. Az egyik az, hogy hadsergünk minden egyes tagja, a legelső vezetőtől a legutolsó katonáig tudja, hogy igazságos ügyért fogott fegyvert. Ez a tudat fokozza lelki és testi erejét, ez acélozza meg a kardját s emiatt sepi el maga előtt a részben használatból, részben öntudat nélkül harcba vitt ellenfeleinek százazreit és millióit. De van még egy másik tudatos érzése, amely nem értékelendő kevesebbire amannál. Tudja, hogy mialatt hős katonáink a harcok vészárátta földjén száguldottak diadalról-diadalra, itthon az apák és testvérek, a nemzet egész fegyvertelen zöme szintén diadalmasan megvívta csatáját. Megvívta keze munkájával, takarékosága gyümölcseivel és amit első-sorban kellene említeni, lángoló hazaszeretetének áldozatkészségével. Tudja, hogy bármily veszedelem érje őt a harmezőn, az itthonmaradottak nem feledkeznek meg gondoskodni róla s hozzátartozóiról.

Künn a harmezőn a nemzet kardja, itthon pedig szíve győzhellen erővel sugározza be Szent István koronáját. Helyesen mondotta Magyarország miniszterelnöke egyik beszédében: „vajjon ennek a nemzetnek minden fia, ennek az országnak minden polgára, nem mutatja-e az áldozatkészség, a jótékonyág folytonos példáiban, hogy a háborúnak abban az irányban is meg van a maga buzdító, felemelő hatása, hogy a jótékonyág, a szeretet jóltevő nemtője áldásosabban működik most, mint a béke mindennapi foglalkozásai között?”

Valóban a háború megérteti az emberekkel, hogy nem állhat minden egyes egyén ugyanazon a helyen, de bárhol áll is, szolgálhat és kell is szolgálnia a közös cél érdekében.

Ennek tudatában fordulunk újból a hazafias magyar társadalomhoz, hogy a jótékonyág gyakorlásának egy újabb forrását nyissuk meg számára.

Egy művészi kivitelű, bronzból készült Hadi Zászlószöveget hozunk forgalomba, amely diszes tokkal együtt darabonként 15 koronába kerül.

Azok a néma zászlók, melyek nem harctereken lobognak, hanem itthon maradván szimbolizálják az egyes erkölcsi testületeket, egyleteket, társulatokat, jogi személyeket stb. nem lehetnek el anélkül, hogy egy egységes jelvénynyel a most folyamatban lévő nagy korszak emlékét meg ne örökítsék.

Nem maradhat el e jelzés az egyházi zászlókról sem, amelyek a mennyei dicsőséget hirdetik, — hirdessék egyuttal vitéz hadseregeink földi dicsőségét is.

Hirdessék az igaz ügy diadalát, melyért küzdünk, diszelegjen ott e szög minden zászlón, az igazság győzelmének emlékére, megörökítésére annak, hogy Magyarország fennmaradásáért és egy újabb, dicsteljesebb s talán boldogabb ezredév megalapozásáért folyik a küzdelem: In Memoriam 1914/1915. — mint e Hadi Zászlószög jeliséje mondja:

De nem fogják elmulasztani e jótékonyági vállalkozásunk támogatását bizonyára a hatóságok, vármegyék, városok, községek, iskolák és közintézetek stb. stb. sem, melyek mindegyikének van legalább egy-egy zászlaja, mely ott lobog megfelelő helyén már most is, mikor megjön a messze harcterekről a dicső diadalnak híre és kigyulladnak az örömtűzek a legkisebb kunyhótól a királyi palotáig.

Sőt, hogy azok se szoruljanak le a jótékonyág ez újabb teréről, kik zászlókkal nem rendelkeznek (asztaltársaságok, bankok, pénzintézetek, magánosok stb.), gondoskodott az Országos Hadsegélyző Bizottság arról is, hogy a Hadi Zászlószög passe partoutba, vagy márványba illesztve, a falon mint dísz tárgy, esetleg elnöki asztalon, mint levélnyomó, külön megrendelésre szintén forgalomba hozathassék.

Az Országos Hadsegélyző Bizottság Jelvényosztálya nem fog ismerni fáradságot, hogy a hazafias közönség szívéhez és a társadalom minden rejtékéhez hozzáférközzék, — megvagyunk róla győződve, hogy viszont az itthonmaradottak lelkes és áldozatkész serege hű marad önmagához s nem zárja el nemes szívét e vállalkozásunk előtt, főleg akkor, midőn ez alkalommal egyesületekhez és más alakulatokhoz fordulunk, amelyeknek a hozandó áldozat bizonyára könnyebb, mint az eddig már amugy is erősen igénybe vett magánszemélyeknek.

Legyen szabad még azt a kérelmet is intéznünk az összes egyesületekhez és társulatokhoz, hogy a Hadi Zászlószöveget, a mai nagy idők emlékére és mindenkinek épülésére egy hazafias ünnepély keretében zászlójukba beleilleszteni s az ünnepély napjáról osztályunkat értesíteni kegyeskedjenek. Vitéz katonáink megérdemlik, sőt elvárhatják tőlünk, hogy a bennük élő erkölcsi erőket ezzel is fokozzuk, mert mint gróf Andrássy Gyula mondotta: „a világháborút erkölcsi tényezők fogják eldönteni és az fog győzni, aki ügyének igazságában és győzelmében erősebben és tovább tud hinni, aki erősebben tud akarni és többet tud szervenvedni.”

És minthogy a magyar szív eddig sem mutatkozott kevesebbnek a magyar karnál, s minthogy e viharból Szent István koronájának tündöklő sugárzásban kell kikerülnie, minden kövén csillogjon ott nemzeti érvényesülésünk és haladásunk fénye, vérünkkel tegyük pirosabbá rubintjait, a jótékonyág nemes tüzével pedig tegyük ragyogóbbá aranyát. Eme biztos tudatban bocsátjuk ki felhívásunkat, esatoljuk ahhoz a megrendelési lapokat és kérjük a nagyközönséget, hogy ügyünket eddigi meleg szeretetével és áldozatkészségével felkarolni kegyeskedjék.

Budapest, 1915 július 1.

Dr. Hoványi Géza,
országgyűlési képviselő,
oszt. vezető.

Ujságírók és gyógyszerészek szedik a markot Vedresábrányban.

Elfogott hadifogoly szökevények.

Biharvármegye területén javában folyik az aratás. Mikor egy kis jó idő kínálkozik, nyomban megélenkül a határ és ég a munka az aratók kezében. Sok faluban, illetve birtokon rendkívül nagy szolgálatot tesznek az orosz hadifoglyok, akiknek nagyrésze örül a szabadságnak és ha ellenségnek is, de szívesebben kaszál, markot szed stb., mint szívja a fogolytábor rablevegőjét.

A mezei munkát teljesítő foglyok nagyon jól érzik magukat. Vannak azonban köztük olyanok is, akik nem nagyon örülnek a szabad levegőnek és még szabadabbak akarnak lenni. Ezeket munka közben elfogja a honvágy, hozzátartozóiknak látása után való sóvárgás és akkor ököbe szorul a kezük, hosszú orosz átkot szólnak a fehér cárra, aki feldulta az ő boldogságukat és romba döntötte reményüket.

Aztán megáll kezükben a munka, a kék szemük kelet felé fordul, ahol, kitudja, hányan várják őket haza. Egy hosszú sóhajlás, aztán vége mindennek, a szuronyos őrlátása felrázza őket merengésükből. És eljön a másnap. Ujra jönnek a vágyak, újra megjelenik a messze Oroszország és ők menni akarnak, szabadok akarnak lenni megint.

Nem a fogság érzete, nem a bánásmód, hanem a honvágy készíti a foglyokat a szökésre, vagy talán nem is a hon, hanem a család, az odahaza maradtok utáni vágy.

A margitai járásban az utóbbi időben több orosz hadifogoly szökött meg. A foglyok közül a micskei esendőség tegnap négyet fogott el a Sándorosi erdőben. A foglyok egy hétig bujkáltak az erdőben, míg végre tegnap az éhség a esendőrök elé vezette őket. A másodszor elfogott oroszok elmondták, hogy ők nem katonának akartak menni, hanem valahogy vissza akartak szökni Oroszországba, ahol valahogy csak el bujdosnak volna a háboru végéig.

A foglyokat Micskére vitték a esendőrök. A négy muszka látására össze jött az egész falu népe. A micskeiek szívesen fogadták az oroszokat, elhalmozták mindenfélé jóval őket. A foglyok alaposan ettek-ittak aztán lepihentek. A foglyok mind iparos emberek voltak, többek közt egy cukrász is akadt köztük.

A cukrászt, mint afféle édes embert különösen szívesen látták a micskeiek és mindjárt meg is invitálták fagyalt készítésre. A fogoly azonban erre már nem vállalkozott.

Érdekes, hogy egyes helyeken, p. o. Vedresábrányban legnagyobbbrészt intelligens foglyok vannak. Ezek az uri emberek úgy jutottak a mezei munkára, hogy ők maguk kérték a kirendelésüket. Így történt aztán meg, hogy *Vedresábrányban ujságírók és gyógyszerészek jelentek meg a nagy arany-sárga buzatengerben.* Természetes, ezeknek az uraknak eddig fogalmuk sem volt az aratásról és így egyáltalán nem hajtanak hasznót.

Eddig azonban egy sem jelentkezett a fogolytáborba való visszavételre, hanem minden igyekezetüket összeszedve azon vannak, hogy elsajátítsák az aratás művészetét, mely ők előttük sokkal nagyobb munka, mint egy vezércikk megírása, vagy egy recept megcsinálása.

Paptamási környékén szintén megszökött négy orosz fogoly. Ezek azonban csak két napig bujkáltak és már az ottani vasutbiztosító csoport különítménye lefűlte őket. Érdekes, hogy a szökevény foglyok, mikor megpillantották a magyar honvédeket, azonnal feltartották kezeiket a magadás jeléül, mintha csak a haretéren lettek volna.

A szökevények természetesen meg lesznek büntetve, nehogy kedvük kerekedjék még egyszer kerekét oldani.

Désy Zoltán utolsó órái.

Egy sebesülten Bécsbe érkezett katonatiszt a következőket mondta el Désy Zoltán utolsó óráiról:

„Késő este Horodenkában voltak olyan időben, mikor a környéken még erősen harcoltak. Az Edison kávéházban osztrák és magyar tiszték találkoztak s egy hosszú asztal mellett foglaltak helyet. Éjfél felé a terembe lépett egy katona, aki erősen a köpenyében burkolódzott, úgy, hogy alig lehetett ráismerni, hogy tiszt e, vagy egyszerű közlegény. Az ismeretlen ember leült a tiszték közé az asztal mellé, szalutált a látható érdeklődéssel hallgatta a dalokat, miket néhány tiszt énekelt. Egyszerre csak így szólt egy magyar honvédorvos:

— Fiuk, azt hiszem közöttünk tartózkodik Désy Zoltán.

— Igen, itt van Désy Zoltán — mondta egy magyar honvédfőhadnagy.

A legutóbb érkezett erre felemelkedett helyéről s így szólt:

— Igen, én vagyok Désy Zoltán.

A tiszték azonnal körülvették a népszerű magyar politikust, szívélyesen üdvözölték s azután elkelték neki foglalnia a díszhelyet az asztalnál. Egy osztrák tiszt megkérdezte tőle:

— Mondd csak bajtárs, te ebben a kor-

ban csak nem vagy már katonaköteles! Mi vitt téged a háboruba?

Kis ideig elgondolkozva felelte Désy:

— Hogy beszélhetnék a képviselőházban a háborúról, ha magam nem vettem részt a háboruban?! Éa, mint politikus, a hallomások után itéljek? Nem, nem! Désy Zoltán a saját tapasztalatából akarja levonni ítéletét a háborúról.

A társalgás ezután rendes mederbe terelődött, amikor hirtelen, éjfél után fél ketőkor az a honvédhadosztály, amelybe Désy be volt osztva, parancsot kapott, hogy nyuljon előre egy pozíció ellen, ahol az osztrák kozákok előnyomulását jelentették. Désy felugrott ülőhelyéről, köszönt és eltávozott. Délelőtt azután hírek jöttek arról a nehéz küzdelemről, melyet az a csoport, melyhez Désy is tartozott, vívni kénytelen s délután megérkezett az az örömdetes hír, hogy a vagy ezer főnyi kozákesapatot visszautították. Természetesen nagy lett az öröm. De a győzelmi mámor nemsokára egy szomorú hír nyomta el. Egészségügyi katonák hozták a jelentést, hogy Désy Zoltán délután két órakor hősi halált halt. Holttestét — miután a papirjait és értéktárgyait az ezredparancsnokságnak adták át — hordágyra tették s azután a horodenkai temetőben eltemették. A holttest nagyon szomorú látványt tárt föl. Désy egy kozákkard vágta le a legbarbárabb módon. Nincs kétség az iránt, hogy a kozá-

kok még akkor is vagdostak kardjukkal Désyre, amikor már régen kilehelte lelkét. Temetésénél a városban időző egész tisztikar megjelent.

..HIREK..

Évforduló.

Egy éve már, hogy a „békecár“ kegyelméből beköszöntött hozzánk a legnagyobb, a legvéresebb világháboru. Az öklés kanesukája, melynek végén srápnél és gránát van, valósággal vérpatakokat ömlesztettek Európa nagy nemzeteinek testéből.

Mi rajtunk is végig vágott, hogy „siralomházzá“ változtassa a magyar hon ezer és ezer családját. A szenvedés és bánat óriási terhét hajtotta vállainkra úgy, hogy az észbontó kín alatt felzokogott lelkünk s az elfeledett, régi ének könyörgő hangján siránkoztuk:

„Dicsőséges mennyben könyörülő Atyánk!

Szánd meg siró néped, áldd meg szegény hazánk!”

Princíp gyilkos golyója hatásában rettenesebb volt még egy 42-ésnél is: milliók életébe került. S ami a legfájdalmasabb, nem menekültünk meg mi sem; az örvénylő hullámok a magyar nemzet hajóját is a háboru szirtjéhez csapdossák. Pedig így is bekevesen vagyunk! Talán éppen erre alapították gonosz elleneink megsemmisítésünket célzó támadásaikat.

És bizony őszintén meg kell vallanunk, hogy a háboru kilencedik hónapjáig gyakran homályosoknak mutatkoztak a jövő sejtései; a bizonytalanság kormos felhői keringtek fejkünk felett, sőt egyes kishitűek már a Golgotha ormát vélték látni!

Fordul a kerék!

A legyőzhetlennék hitt ellenség tengernyi hada nem boldogult dicső őseink vitéz unokáival!

A gyilkos golyók milliárdjainál is több, buzgó, epekedő imánk végre is könyörületre indította a magyarok Istenét, hogy a hosszú harc alatt számban és erőben megfogytakozott, a tél zord időjárásától elesigázott seregeink szívébe bátorságot, karjaikba törhetetlen erőt adjon.

A még Ázsiából magunkkal hozott szabadság szeretete fakasztotta régi magyar vitézség újból fölébredt és bámulatba ejtő világát!

A híres muszka henger visszafelé gördül, s aminek görgetik!

Haláltmegvető elszántsággal, szívükben a győzelem reményével, szemükben a bátorság tüzevel, karjaikban eddig soha nem érzett félelmetes erővel küzdenek, harcolnak véreink fenn Galicia letarolt gránicain, a lengyel slkságon, a tiroli havasokon, s bár sokan vérükkel áldoznak a haza oltárán, de ellenség lába nem tapodja e drága véráztatta földet, oroszok kaszája nem vág rendet az aranykalászos rónán!

Ha tehát most az évfordulón visszatekintünk az elmúlt év eseményeire, a rengeteg áldozat, kedveseink elveszte a fájdalom és bánat könnyeit facsarja ki ugyan szemünkéből, de az ezek árán kivívott diadalok kiengesztelnek bennünket, hisz' a magyar

haza régi fényét, felvirágzását, egy második, boldogabb ezerévet csak ily áldozatos, de győzelmes harcokkal alapozhatnak meg!

A józan gondolkozású magyar nép sohasem volt hálátlan!

Bizonyos, hogy most ez évfordulón is seregestül keresik fel a templomokat, hogy hálát adjanak a mi legnagyobb szövetségeseinknek: Istennek irgalmas jóságáért. Bizakodó lelkünk mélyéből bizonyára felfakad ismét a kuruc költő imája:

„Szegény magyarokat segítse az Isten!”

Debrecen.

Csernus Mihály.

* A trónörökös Budapesten. Bécsből jelentik, hogy Károly Ferenc József trónörökös augusztus első felében a király kívánságára Budapestre érkezik, hogy áldozatkészségünkért és csapataink hősiességéért kifejezze a király háláját a nemzet iránt.

* Gróf Széchényi püspök Vörösvárott. Gróf Széchényi Miklós v. b. t. t., megyéspüspök rokonai látogatására Vörösvárra utazott. Utközben Győrött kiszállott s Fetszer Antal győri püspököt meglátogatta.

* Kinevezés a hadseregben. A király Harsányi László, Noworól László, Kassay Lajos, Toóth Sándor, Nagy Imre és Geller István 101. gy. e. belí, Singer Alfréd 70. gy. e. belí és Amigó Manó 37. gy. e. belí tartalékos zászlócsokot tartalékos hadnagyokká nevezte ki.

* Kitüntetés. A király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartása elismerésül Mally Hugó 70. gy. e. belí őrnagynak a vaskorona rend III. osztályát a hadiékítménnyel adományozta.

* Debrecen után Nagyvárad. Debrecen város közönségének hazafias akciója, mellyel a felvidék elpusztult községei közül egyet a város és a közönség áldozatkészségéből felépít, az egész országban meleg elismeréssel találkozik. Debrecen városa tudvalevőleg 2000 koronát szavazott meg erre a nemes célra, de a közönség köréből már jóval nagyobb összeg gyűlt be erre a célra. Tegnapelőtt, egy nap alatt 3000 koronán felül adakoztak. A debreceni közönség versenyre kél egymással az adakozásban s a gazdagok 500 és 1000 koronás adománya mellett ott látjuk a szegényebbek 2-4 koronás adományát. Nagyvárad városa az augusztusi közgyűlésen tárgyalja Debrecen város átiratát. Teljesen biztosra vesszük, hogy Nagyvárad városa sem vonja ki magát a hazafias akcióból s Nagyvárad közönsége szintén meghozza a maga áldozatát a hazafias szépsége megvalósítására.

* A szombathelyi egyházmegye jubiláló papjai. Szombathelyről jelentik a Magyar Kurirnak: A szombathelyi egyházmegye nesztora, Kelemen István, c. kanonok, volt csehimindszenti plébános és vasvárikerületi esperes augusztus elsején üli meg pappászentelesének 60. évfordulóját és mondja el e napon gyémántmiséjét. Kivüle az egyházmegyében hárman ülik meg a napokban aranymiséjüket, még pedig Köberl János c. prépost, sárvári esperes plébános és Maitz Antal szentszéki tanácsos, volt pápói plébános július 25 én, Havassy La-

jos felsőszilvágyi plébános pedig augusztus 25 én.

* Bérmlás a hadikórházban. Sopronból írják a Magyar Kurirnak: Az itteni Vörös Kereszt hadikórházban ápolott egyik sebesült katona azt az óhajátását fejezte ki az ápolást végző irgalmas nővér előtt, hogy szeretne megbérmálkozni, mert ebben a szentségben még nem részesült. Az irgalmas nővér a katona óhajátását közölte az egyházi hatósággal. Mint értesülünk, Fetszer Antal győri megyés püspök a kérés hallatára kilátásba helyezte, hogy legközelebb Sopronba utazik, az ottani hadikórházak megtekintésére s akkor meg fogja bérmálni nemcsak a most jelentkezett sebesült katonát, hanem mindazokat a sebesülteket, akik a bérmálás szentségében részesülni óhajtanak.

* A vasutasok árvaháza. A Magyar Kurir jelenti: Mint ismeretes a magyar Vasutas Klub mozzalmat indított egy új vasutas árvaház létesítésére a katonáskodó vasutasárvák részére. A szombathelyi vasutasok a gyűjtéshez első adományul 300 koronával járultak hozzá.

* Magyar munkások sztrájkja Amerikában. Berlinből jelentik: A Daily News szerint a bridgeporti gyár nagyrészt magyar munkásai általános sztrájkra készülnek. Magyar lapokat osztanak ki közöttük ezzel a felszólítással: Ne járuljanak hozzá a testvérgyilkossághoz.

* Gyilkosság Derecskén. Derecske községből írja levelezőnk, hogy Rantal József ottani lakost tegnapelőtt meggyilkolta találták. A szegény, 52 embes embernek — aki azelőtt kéményseprő volt, de jelenleg napszámából tengette életét, — a kezei csuklójában egy erős zsineggel összevontak kötve s a nyakára csavart és megkötött vékony kötéllal fojtották meg a boldogtalant. A gyilkosság tettesét még nem tudják, a gyanu azonban a vele közös háztartásban élő Szőke Jánosné született Erdei Zsuzsánna 48 éves napszámosnőre irányul, akit az ellene felmerült súlyos gyanuok alapján le is tartóztattak s átadták a derecskei kir. járásbírósnak.

* A jószívű és áldozatkész közönség támogatását kéri egy jó családból való szegény katolikus nő, akinek magánhivatalnok férje hadbavonult és utána fizetést nem kap. Az államsegély csekély összegéből magát és három kicsiny gyermekét eltartani nem képes, a legnagyobb nyomornak és nélkülözésnek vannak kitéve. Szíves pénzbeli adományokat a Tiszántúl szerkesztősége továbbítja.

* Katona-temetés. A cs. és kir. tartalékkórház parancsnoksága közli, hogy Antal Ferenc 24. honvédegyalozredbeli honvéd temetése ma délelőtt 9 órakor, Nyegről Valentin 19. tüzérezredbeli tüzér temetése pedig délután 3 órakor lesz a csapatkórházból, ahonnan a Rulikowszky-temetőbe fogják őket kikisérni.

* Zár alá helyezett magyar cégek Franciaországban. A kereskedelemügyi magyar kir. miniszter ur megküldötte a kamarának az 1914. szeptember hó 27-iki decretum alapján Franciaországban zár alá helyezett magyar és osztrák cégek harmadik jegyzékét, amelyet az érdeklődők a hivatalos órák alatt a kamarai irodában megtekinthetnek. Nagyvárad 1915. július hó 23-án. A nagyvárad Kereskedelmi és Iparkamara: Dr Moskovits József s. k., elnök. Dr Sarkadi Lajos s. k., titkár.

* Jótékony előadás a város-házán. Dr Strauss Hugó híres berlini higienikus, aki jelenleg Nagyváradon tartózkodik, folyó hó 25 én, vasárnap délelőtt 11 órakor a város-háza nagytermében a nagyvárad Vörös Kereszt Egylet javára jótékony célu előadást tart „Az egészség háborúja” címmel. Az előadásra, amely előreláthatólag nagy közönséget fog vonzani, 1 koronás belépti jegyek szólnak.

* A szófiai merénylőket kivégezték. Szófiából jelentik: A kazsinói merénylet három halálra ítélt tettesét ma kivégezték.

* Kataszteri felmérések Békésen. Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala közhírré teszi, hogy Zulavszky József kir. pénzügyi titkár kataszteri helyszínelési becsülő biztos Békésközsgében a részletes felmérés folytán szükségessé vált és az 1885. évi XXII. t.-c. 1909. V. t.-c. alapján törtéendő birtokvalósítást és helyszínelési osztályba sorozást megkezdte. A birtokosok az azonosság megállapítása végett külön külön fognak felhivatni a megjelenésre. Nagyvárad, 1915 július 22. Rendőrfőkapitányság.

* Aszódinál a katonaság az egész vonalon vásárol csokoládét, kávé, teát, rumot, konyakot, likőröket, borovicska pálinkát, szardiniát, leveskockát, huskonzerveket, sajtot, liptói-turót, szalámit, kaviárt, hűtő- és üdítőcukorkákat, gyengédkedőknek valódi málna szörpöt, munkásnépek, hol a husdrága, ajánlok friss sósheringet nagyban is, raktáron befőzőcukor, kocka- és daráltcukor, mazsola, mardula és finom dió, kétszersült és gyermekeknek piskóta, szágó, kakaó, zabliszt, rizliszt, burgonyaliszt, tapió, egyidejűleg ajánlom Aszódi-féle reklam kész darált kávémat, negyedkiló 85 fillér. A vásárló közönséget meghívom augusztus 1-jei vásárlásra, az árak a régiéek. Aszódi Mihály Sas palota, Kossuth-utca, Telefon 635. szám.

* Forolin biztos és gyors hatású háziszser kéz- és lábizzadás ellen üdit! szagtalan! nem zsíros! nem ragad! Ára 1 korona. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota.

* Zsuzsi kisasszony a Rákóczy-uton 7. sz. alatt Aszódival szembe. Simon Gyula hangszerkészítőnél, Mikor az est megszéli kezd, Nem én lettem hűtlen hozzád. Te szőke gyermek. Háborus lemez újdonságok. Hangszerek hegedük, gramafonok eladása és javítása olcsóárban. Húr különlegességek.

* Közép koru özv. uri nő ki, a háztartás minden ágában teljes jártassággal bír, kitűnően főz. Házvezetőnői állást keres. Cim a kiadóba.

x Szeplő-májfolt ellen megbecsülhetetlen az YPO krém és szappan, mely eltünteti a ráncokat, mittessereket, bőrvörösséget és pattanásokat, ára: 1 korona. Kapható, Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczy-ut 7/B. Rimanóczy palota Telefon: 13-02.

CIPÓ

újdonságaim megérkeztek!

Reichard Dezső

Rákóczi-ut. Orsolya zárdá épület.

x Mindennemű **molyirtó** szerek és **fertőtlenítő** cikkek legolcsóbban beszerezhetők, Farkas István „Apolló” drogeriájában. Rákóczi-ut 7/B.

* **Dusafalva** község határában 300 kis hold legelő bérbeadó. Értekezni lehet a Polgári Takarékpénztárnál Nagyváradon.

x **Poloskairtó NOXIN** biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

Legujabb táviratok.

Az olasz kereskedelmi hajók letiltása a török vizekről.

Budapest, július 23. (Saját tudósítónktól.) Rómából jelentik: A török vizeken időzö kereskedelmi hajók parancsot kaptak, hogy a török vizeket azonnal hagyják el.

Törös kozákok.

Budapest, július 23. (Saját tud.) Csernowitzból jelentik:

Az oroszok legujabban kozák gyalogságot alkalmaznak, amely csak törökkel van felfegyverezve, semmiféle kiképzést nem nyertek, s egyetlen parancs, ami nekik szól: Neki az ellenségnek!

A török alattvalók utrakészen Itáliából.

Budapest, július 23. (Saját tud.) Milanóból jelentik:

A török konzul felszólította a török alattvalókat, hogy az Olaszországból való elutazásra készen legyenek.

Elsülyedt angol hajó.

Budapest, június 23. Amsterdamból jelentik: A „Therese” angol hajó a Szuezi csatornában aknára futott és felrobbant. A hajó elsülyedt.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

§ **Elítelt királyszerű.** Királyszerű vétsége miatt állott tegnap a nagyvárad kir. törvényszék előtt U. Nagy Sándor szeghalmi földműves. A tárgyalás Ember Géza elnökelete alatt folyt le, míg a vádat Farkas István kir. ügyész képviselte. U. Nagy Sándor a múlt év október havában bement Vigh Péterné korcsmájába melegedni, s utoljára nagyon is belemelegedett az ivásba. Leitta magát a sárga földig és el kezdett szitkozódni. Utoljára már magát a királyt szidta s több igen sértő kifejezéssel illette, miközben kijelentette, hogy a mostani háboru egyedül a király munkája, s ő ömleszt most a sok magyar vért. A vádolt tagadása ellenére a kihallgatott tanúk vallomása bebiztosította a vádat. A kir. törvényszék tekintetbe véve a fennforgó enyhítő körülményeket, U. Nagy Sándort elítélte 2 hónapi fegyházra és ezenkívül 200 korona pénzbüntetéssel sújtotta.

SPORT

A vasárnapi **footballversenyek.** A footballsport kedvelői számára újból két igen érdekes mérkőzés kínálkozik vasárnap délután a Rhédey-kerti Sport-téren, ahol a mérkőzéseket a NAC a tüdőbeteg katonák szanatóriuma javára rendezi. A főmérkőzés szereplői a NAC és a cseh önkéntesek válogatott csapata, mely utóbbinak kiváló kvalitásait legutóbb volt alkalma közönségünknek tapasztalni. A csapatban csupa elsőrangú prágai és jungbunzlai játékos szerepel s ma már az össztérning is előnyösen mutatkozik a csapat produkciójában. A NAC ezuttal még nagyobb izyekezettel száll a küzdelembe, mert hiszen a legutóbbi 2 : 1 arányu legyőzésekért igyekszik revansot venni. Így még a szokottnál is erősebb és küzdelmesebb mérkőzésre van kilátásunk. A délutánt bevezető NAC II—Olaszi válogatott mérkőzés szintén revansért megy, tehát ugyancsak érdekes lesz.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
DR. PAPP KÁROLY.

Hirdetések

Hirdetmény.

Mivel az utóbbi időben is gyakran előfordult, hogy a tábori postai küldemények gyűlékony tartalmuk miatt elpusztultak, sőt más csomagokat is a tűz martalékává tettek: a m. kir. Belügyminiszter ur 32881—VI. a. 915. B. M. számú rendelete alapján figyelmeztetem a közönséget, hogy a könnyen gyúló és a robbanó anyagok a postai szállításhoz ki vannak zárva s hogy a postai hivatalok azokat a postai árumintákat és csomagokat, amelyek gyufát, benzint, benzines-tűzszerszámokat, (megtöltve) petróleumot, spiritust, vagy más efféle könnyen gyúló és könnyen robbanó tárgyakat vagy anyagokat tartalmaznak, szállításra nem fogadtatnak el. S miután azt tapasztaltuk, hogy a közönség — mindazonáltal, hogy a fent jelzett tilalom már széles körben ismeretett, — a robbanó és gyűlékony anyagokat tartalmazó tárgyakat még ma is gyakorta küldi, a postai hivatalok az áruminta küldeményeknél a fenti tilalmat kémpróbák útján ellenőrzik, míg a csomagoknál — ha ilyen tartalom gyanúja fölmerül — a feladót kötelezzük a csomag felbontására. Figyelmeztetem továbbá a közönséget, saját érdekében arra is, hogy aki ily tárgyakat a tilalom eltitkolása vagy hamis nyilvánítása mellett ad postára, *kihágást követ el* s ezen felül a tiltott tartalmu küldemény által okozott kárt is köteles a postának megtéríteni.

Nagyvárad, 1915 július 5 én.

Gerő Ármin,
rendőrfőkapitány.

13014/915. szám.

Hirdetmény.

Belügyminiszter ur 29166—VII. d/1915 számú körrendelete alapján figyelmeztetem a város közönségét, hogy a vasuti állomásokon átvonuló katonaságnak szeszes italokat sem pénzért, sem ajándékképpen ne adjanak, mert eme rendelkezés betartását szigoruan ellenőriztetem s az ellene vétők megbüntetése végett intézkedni fogok.

Nagyvárad, 1915 június hó.

Rendőrfőkapitányság

Nagyvárad város rendőrfőkapitányi hivatalától.

16426—915. szám.

Hirdetmény.

A rendőrfőkapitányi hivatal közhírré teszi, hogy a sertésvásár-tér szomszédságában lévő sertés hizlaldában fellépett sertés orbánc ragályos állati betegség miatt, a sertésvásártér lezáratván, ennél fogva a sertésvásárok tartására további intézkedésig a lóvásártér egy része jelöltetett ki, miről az érdekeltek azzal értesítettek, hogy a legközelebbi folyó hó 26 ára eső sertésvásár már a lóvásártéren fog megtartatni.

Nagyvárad, 1915. július 21 én.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város hadsegélyző hivatalától.

159—1915. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszter urnak 17400—915. sz. körrendeletével az 1915. évi 15. t.-c. 7. § ában foglaltak szerint elrendelte, hogy a háboru alatt vagy annak következtében rokkanttá vált és a katonaságnál a legénység állományába tartozott magyar állampolgárok, valamint a háboru alatt vagy annak következtében elesett, eltűnt vagy meghalt és a katonaságnál a legénység állományába tartozott magyar állampolgárok hátrahagyottjai mindaddig, míg a háboru tart és a háboru befejezése után is 6 hónapon keresztül a törvényszerű ideiglenes évi segélyben is részesítenek.

A honvédelmi miniszter urnak ezen rendelete értelmében a korábban kiadott 25900 és 45500 sz. körrendeletek értelmében folyósított ideiglenes hadi segély f. évi július 31-vel be lesz szüntetve. Ebből folyólag mindenkit saját érdekében felhívok, hogy mindazok, a háboru következtében rokkanttá vált és a katonaságnál a legénység állományába tartozott egyének, valamint a háboru alatt vagy annak következtében elesett, eltűnt, vagy meghalt és a katonaságnál a legénység állományába tartozott magyar állampolgár egyének hátrahagyott családtagjai, akiknek hadisegélye f. évi augusztus 1-vel be szüntetve lenne, a fenti rendelet 11., 12., 13. és 20. § értelmében elrendelt összeírásnak foganatosítása végett f. hó 30-án pénteken és 31-én szombaton d. e. 9—11 óráig a hadsegélyező hivatal központi irodájába Városháza földszint 32. sz. hivatalos helyiségbe saját érdekeiknek megóvása végett feltétlenül jelentkezzenek, hogy az összeírás elkészíthető legyen és így az illetők segélyösszegeiknek a folyósítása fennakadást ne szenvedjen.

Nagyvárad, 1915. július 22.

Juricskay Barna
adó és pénzügyi tanácsos.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. honvédelmi minisztérium a f. évi május 22-ről 124831 20/b—1915 szám alatt kelt rendeletével a hadiszolgáltatásokról szóló 1912. évi LXVIII t. cz. 24., 27 §-ai alapján igénybe vetteknek kijelentett maláta készleteket a folyó évi július hó 19-én kelt 9718—20/b. 1915 eln. számú rendeletével az igénybe vétel alól feloldotta. Erről a törvényhatóság területén levő maláta és sörgyárak tulajdonosait tudomásúvétel végett jelen hirdetmény útján értesítem.

Nagyvárad, 1915. július 21.

Eleméry Ferenc
katonaügyi tanácsnok.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a II. od. oszt. ellenőri állás betöltése folytán megüresedett I. s. oszt. adóhivatali számtiszt (Adóhivatali) és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásoknak választás útján leendő betöltését a f. évi augusztus havi rendes közgyűlés napirendjére tűzvé ki, felhívom mindazokat, akik a X. ik fizetési osztályba beosztott 2000 korona fizetés és 720 korona lakpénzzel javalmazott I. s. oszt. adóhivatali számtiszt (adóhivatali) és ennek betöltésével esetleg megüresedő más állásokra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad thif. város főispánja Méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választmány elnökehez címezve, hivatalomnál (Városháza I. s. emelet 4. szám alatti) folyó évi augusztus hó 7. ik napjának délután 5 óráig annyival is inkább adják be, mivel az elkészen beadott, vagy külön fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Nagyvárad, 1915 július 20.

Rimler Károly s. k.,
polgármester.

Fürdői menetrend.

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól a Püspök-fürdőig

a 7704-es	Nagyváradról indul	d. e.	9.50
a 7708-as	"	d. u.	2.19
a 7710-es	"	d. u.	4.39
a 7704-es	Püspökfürdőbe érkezik	d. e.	10.21
a 7708-as	"	d. u.	2.51
a 7710-es	"	d. u.	5.11

Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7703-as	Püspök-fürdőből indul	d. e.	10.59
a 7707-es	"	d. u.	3.29
a 7709-es	"	este	7.11
a 7703-as	Nagyváradra érkezik	d. e.	11.31
a 7707-es	"	d. u.	3.57
a 7709-es	"	este	7.43

ezenkívül vásár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyváradtól Püspök-fürdőig

a 7712-es	Nagyváradról indul	este	8.10
a 7712-es	Püspök-fürdőbe érkezik	este	8.49

és vissza Püspök-fürdőtől Nagyváradig

a 7711-es	Püspök-fürdőből indul	este	9.29
a 7711-es	Nagyváradra érkezik	este	9.57

Napontai közlekedésre kijelöltettek
Nagyváradtól Félíksz-fürdőig

a 7724-es	Nagyváradról indul	d. e.	10.01
a 7728-as	"	d. u.	2.30
a 7730-as	"	d. u.	4.50
a 7724-es	Félíksz-fürdőbe érkezik	d. e.	10.33
a 7728-as	"	d. u.	3.03
a 7730-as	"	d. u.	5.23

Félíksz-fürdőtől Nagyváradig

a 7723-as	Félíksz-fürdőből indul	d. e.	10.39
a 7727-es	"	d. u.	3.10
a 7729-es	"	este	6.59
a 7723-as	Nagyváradra érkezik	d. e.	11.09
a 7727-es	"	d. u.	3.40
a 7729-es	"	este	7.32

ezenkívül vásár- és ünnepnapokon közlekedni fog Nagyvárad Félíksz-fürdő közt

a 7732-es	Nagyváradról indul	este	8.31
a 7732-es	Félíksz-fürdőbe érkezik	este	9.03

és vissza Félíksz-fürdőtől Nagyváradig.

a 7731-es	Félíksz-fürdőből indul	este	9.10
a 7731-es	Nagyváradra érkezik	este	9.40

12740—1915 szám.

Árlejtsési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán folyó évi augusztus hó 2-ik napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében az alább megjelölt vállalatokra árlejtsést fogok tartani.

A város részére 1915. augusztus 2-ikától 1918 december 31-ig terjedő időben szükséges nyomtatványok és vámjegyek készítése és szállítása. Ezen vállalatnál a nyomtatványokra és vámjegyekre együttesen és külön is tehető ajánlat. A bánatpénz a nyomtatványokra 1000 kor., a vámjegyekre 500 kor.

A bánatpénzt az ajánlatokhoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz letételét igazoló nyugta vagy ennek közjegyzőileg hitelesített másolata csatolandó az ajánlatokhoz.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

Az ajánlatok csak írásban alulírott kezéhez 1915. augusztus 2-ik napjának délelőtt 10 órájáig adhatók be s az ajánlatok 1 koronás bélyeggel láthatók el és csak szabályszerűen kiállított és pecséttel lezárt borítékban elhelyezett és közvetlenül vagy posta útján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A borítékban megjelölendő a munkát, illetve vállalat, melyre az ajánlat vonatkozik.

Kiköttem, hogy ha vállalkozó itten állandó lakással és üzlettel nem bírna, úgy állandóan Nagyváradon lakó megbízottól köteles gondoskodni s ennek nevét ajánlatában megnevezni tartozik.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy a jelen hirdetményt és az egységárakat ismeri és azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja.

A közszállítási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos műszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó rendelkezései minden ajánlattevőre feltétlenül kötelezők.

Az ajánlattevő tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, míg az ajánlatok felett a végleges döntés megtörténik, ellenben Nagyvárad városát csak az árlejtsési eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyújtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállítói képességüket és megbízhatóságukat azon Kereskedelmi és Iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson, újabb árlejtsést tarthasson vagy pedig a vállalatot szabad kézből is kiadhassa.

A fenti vállalatokra vonatkozó feltételek és egységárak alulírott hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1915. július 17.

Komlóssy József

tan., mint az árverési küldöttség elnöke.

Hirdetmény.

A háborus állapot bekövetkezte óta, de különösen az utóbbi időben városunkban is sűrűn merültek föl panaszok az ére váltópénz hiánya miatt, dacára, hogy a magyar kir. pénzverő hivatal a háborus állapot bekövetkezte óta teljes munkaképességének felhasználásával állandóan vert egy koronás, tíz és két filléres ércpénzermeket.

Ennélfogva már eddig is tetemes mennyiségű új váltópénz került forgalomba — a fennforgó hiányt azonban mégse sikerült megszüntetni. Ennek a sajnálatos és az ipari, kereskedelmi forgalom, a közgazdasági élet megbénítására vezető körülménynek — az ére abban leli magyarázatát, hogy a lakosság egy része a váltópénzermeket elrejté és azokat ily módon kivonva a forgalomból, a hazai közgazdaságnak, iparunk és kereskedelmünk mérvetlenn kárt okoz.

Sajnos, hogy a lakosság ily irányu magatartásához hozzájárulnak azok a lelketlenül terjesztett valótlan rémhírek és amelyek a bankjegyek elértéktelenedésével ijeszti meg a tájékozatlan közönséget, holott a bankjegyek a koronaérték pénzermekkel és ennél fogva a váltópénzermekkel is teljesen egyenlő értékűek, azok érték csökkenéséről terjesztett híresztelések minden alapot nélkülöznek.

Ösmerve a nagyvárad közönség mindég humánus és minden nemes eszelekedésben elől járó áldozatkészségét, talán főlegesen is hangsúlyozni, hogy a váltópénzermek elrejtése és azoknak a forgalomból való kivonása és ezáltal a hazai közgazdaság, a pénz és értékforgalom, nemkülönben a hazai kereskedelem és ipar megbénítása hazafiatlan, lelkiismeretlen eszelekedet, amely nemesak mindnyájunk megvetését, de a legszigorubb megróvását és megtorlását érdemi meg.

Akkor, amikor a jelen viszonyok között hazánkban, városunkban a közönség minden hazafias eszelekedetére szüksége van, amikor a közönség minden rétegének át kell érezni, hogy a maga szűkebb pátriájának katonája a polgári foglalkozásban: az elrejtett pénzermek forgalomba hozatala is hazafias kötelessége a hazug meséssel elámitott és félrevezetett közönségnek; annál is inkább, mert az elrejtett érmek forgalomba hozatala elsősorban is a nagyközönség minden rétegének érdekében áll.

Nagyvárad, 1915 június 27-én.

Rendőrfőkapitányság.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE
Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák
ára olcsóbb lett, Wolfram és egyéb izzó lámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk!
Egész éjjel ügyeletes szolgálat!

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.
Csillárok,
évlámpák
Állandóan nagy választékban kaphatók.
Villamos motorok
1/4 lóerőtől minden nagyságban.
Főszerelő telefonja 55. sz.